

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

Показатељи који се прате у овој области у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014–2024. године су: Процент регистрованих пољопривредних произвођача који је обухваћен саветодавним радом. Базна вредност за 2013. годину је 10% од укупног броја регистрованих пољопривредних газдинстава. За 2024. годину је пројектовано да то буде до 30%.

Табела 1. Преглед пољопривредних газдинстава који је обухваћен саветодавним радом

Ред.бр.	Година	Број регистрованих пољопривредних газдинстава који је обухваћен саветодавним радом
1	2017.	82.785
2	2018.	88.193
3	2019.	80.352

(Извор: Група за саветодавство, МПШВ, софтвер „Пољосавети“)

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

У предметној области се спроводила Уредба о утврђивању Средњорочног програма развоја саветодавних послова у пољопривреди за период 2016. до 2020. године у складу са Законом о обављању саветодавних и стручних послова у области пољопривреде.

Резултати спровођења овог програма представљени су у Табели 2, 3. и 4.

Табела 2. Остварени резултати спроведених активности у циљу повећање конкурентности и одрживости пољопривредних газдинстава и других учесника у руралној економији од 2016-2020. године

Ред. број	Резултат	Јединица	Полазна вредност (2015. година)	Очекивана вредност (2020. година)	Остварен резултат 2019. година 2020. година
1.	Повећан број корисника саветодавних услуга применом групних метода саветодавног рада				

1.1	одржавањем предавања, радионица, зимских школа, демонстрационих огледа	укупан број корисника	24.184	повећање за 30% у односу на полазну вредност	32722
1.2	кроз рад са задругама, удружењима, групама и огледним газдинствима	број обухваћених задругара, ђланова удружења и група	2640	повећање за 30% у односу на полазну вредност	4311
1.3	коришћењем телевизијских и радио наступа	број телевизијских и радио наступа	3162	повећање за 30% у односу на полазну вредност	3502 (повећање за 10% у односу на полазну вредност)
1.4	коришћењем штампаних и електронских медија	број објављених текстова	3565	Повећање за 30% у односу на полазну вредност	3897 (повећање за 10% у односу на полазну вредност)
2.	Повећан број одабраних газдинстава	број одабраних газдинстава	3200	5725-8425	4751
3.	ПССС су израдиле и спроводе територијално специфичне саветодавне програме	број нових, територијално специфичних саветодавних програма	0	23-36	Од 2018. године за сва одабрана газдинства израђује се План-програм развоја са циљевима који се желе постићи током периода сарадње
4.	Одржане едукације на теме: добра пољопривредна пракса, добробит животиња, заштита животне средине, очување здравља људи, животиња и биљака, добри пољопривредни и еколошки и одржавање земљишта у добом пољопривредном и еколошком стању, модернизација пољопривредних газдинстава, развијање конкурентности, секторска интеграција, иновације, тржишна оријентација и	број одржаних едукација за кориснике	0	1.000-5.000	1.076
		број корисника услуга	0	6.000-30.000	10.015

	подстицање предузетништва				
5.	Усвојена листа критеријума за селекцију подржаних едукативних програма	број усвојених листа критеријума	0	1	Није усвојена листа критеријума којима се руководи при селекцији подржаних едукативних програма

Табела 3. Остварени резултати спроведених активности у циљу подизања нивоа одрживости и ефикасности рада од 2016-2020. године

Ред. број	Резултат	Јединица	Полазна вредност (2015. година)	Очекивана вредност (2020. година)	Остварен резултат 2020. година
1.	Припремљен стручни оквир за организационе промене и реструктурисање ПССС	број предложених модела за организационе промене и реструктурирање ПССС	0	0-3	
1.1	Припремљен оквир за ефикасну дистрибуцију задатака и послова унутар саветодавног система	Израђен документ	0	0-1	Израђена анализа
1.2	Припремљен оквир за побољшање територијалне доступности саветодавних услуга	израђен документ	0	0-1	Израђена анализа
1.3	Припремљен оквир за увођење саветодавних модула	израђен документ	0	0-1	Припремљено и реализовано 7 саветодавних модула
2.	Модернизован и иновативан приступ обављању послова ПССС	број ПССС-а и Овлашћених организација	24	24-38	23
3.	Одржане едукације на теме: добра пољопривредна пракса, добробит животиња, заштита животне средине, очување здравља људи, животиња и биљака, добри пољопривредни и еколошки и	број одржаних модула за саветодавце	9	20	Реализовано је 45 едукативна модула за саветодавце
		број едукованих саветодаваца	0	230	

	одржавање земљишта у добом пољопривредном и еколошком стању, модернизација пољопривредних газдинстава, развијање конкурентности, секторска интеграција, иновације, тржишна оријентација и подстицање предузетништва				Едуковано 189 саветодаваца
4.	Повећан број пружаоца услуга	број саветодаваца	178	230+107	206
5.	Дефинисане потребе/одсуство потреба за комерцијализацијом одређених послова ПССС	израђен документ	0	1	Израђена анализа са препорукама за даље поступање
5.1	Припремљен оквир за подршку комерцијализацији одређених послова ПССС	израђен документ	0	0-1	Израђена анализа са препорукама за даље поступање
6.	Квалитет постигнутих резултата ПССС јасно праћен и процењен	израђена листа за мониторинг и евалуацију рада саветодаваца	0	1	1
7.	Повећана видљивост и препознатљивост ПССС	израђен План промоције	0	1-5	

Табела 4. Остварени резултати спроведених активности у циљу повезивање и јачање сарадње са другим актерима заинтересованим за развој пољопривреде и руралног развоја на подручјима која су обухваћена радом ПССС, на националном и међународном нивоу од 2016-2020. године

Ред број	Резултат	Јединица	Полазна вредност (2015. година)	Очекивана вредност (2020.)	Остварен резултат 2020. година
1.	Успостављена ефикасна сарадња са јединицама локалне самоуправе	број јединица локалних самоуправа са којима је на снази споразум о сарадњи	0	23	Успостављена сарадња са 116 ЈЛС без званичних споразума
2.	Подигнут ниво транспарентности и одговорности свих	једна листа механизма за укључивање	0	1	Званична листа није урађена. Корисници

	учесника у саветодавном процесу	корисника услуга на свим нивоима			саветодавних услуга укључени у процес дефинисања саветодавног оквира и рад Стручног савета
3.	Оснажена позиција ПССС у креирању и трансферу знања и технологије	број споразума са другим странама	0	23-36	-
4.	Остварена сарадња између сектора саветодавста и тела, институција и организација надлежних за подстицаје усмерене ка руралним подручјима	број радних тела која планирају подстицаје у којима је ПССС заступљена	0	1	Успостављена је неформална сарадња Сектора за рурални развој и ПССС у погледу планирања подстицаја и постављању критеријума за остваривање права на исте
5.	Успостављена ефикасна сарадња са истраживачким институтима, факултетима, вишим и средњим стручним школама.	број заједнички израђених и усвојених споразума	0	23-36	50 потписаних протокола о сарадњи са научно истраживачким установама, факултетима у реализацији техничко-технолошких, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју
6.	Успостављена ефикасна сарадња са међународним институцијама које се баве саветодавним радом	број заједнички израђених и усвојених споразума	1	2-5	Успостављена сарадња са <i>EUFRAS</i> -ом (<i>European Forum for Agricultural and Rural Advisory Services</i>) <i>SEASN</i> -ом (<i>South Eastern Europe Advisory Service Network</i>)

Већина добијених резултата је у складу са планираним вредностима.

Разлог зашто поједини добијени резултати нису у складу са планираним, је тај што током петогодишњег периода није повећан број пружаоца услуга у складу са планираним бројем (Табела 3, редни број 4.). Примена Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору („Службени гласник РС”, бр. 68/15 и 81/16 – УС) онемогућила је Пољопривредне саветодавне и стручне службе да запосле

саветодавце. Узимајући у обзир да је број пружаоца услуга повећан са 178 на 206, а не на 230 како је планирано, то добијени резултати нису у складу са планираним због недовољног броја извршилаца одређених активности (Табела 2, редни број 1.3,1.4. и 2.).

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Промене које су предвиђене Уредбом о утврђивању Средњорочног програма развоја светодавних послова у пољопривреди за период од 2021. до 2025. године у односу на претходни програм су утврђени додатни циљеви:

(1) Подршка јачању свести о здрављу биља и производњи здравствено безбедне хране. Активности усмерене на реализацију овог циља ће допринети достизању дефинисаних циљева за спровођење Закона о здрављу биља („Службени гласник РС”, бр. 41/09 и 17/19), који се односе на унапређење здравља биља, као и Закона о безбедности хране („Службени гласник РС”, бр. 41/09 и 17/09) који се односе на обезбеђивање високог нивоа заштите живота и здравља људи и заштите интереса потрошача.

(2) Подршка смањењу утицаја климатских промена на пољопривредну производњу Активности усмерене на реализацију овог циља ће допринети достизању дефинисаних циљева Националном стратегијом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 86/11)

4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

5) Која промена се предлаже?

Промене које су предвиђене Уредбом о утврђивању Средњорочног програма развоја светодавних послова у пољопривреди за период од 2021. до 2025. године у односу на претходни програм су утврђени додатни циљеви:

(1) подршка јачању свести о здрављу биља и производњи здравствено безбедне хране;

(2) подршка смањењу утицаја климатских промена на пољопривредну производњу.

Такође, предложене су и одређене промене по питању предузетих мера за остваривање циљева који су остали непромењени у односу на претходни програмски период.

5) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Промене су неопходне у обиму који је наведен у уредби.

6) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Пољопривредни произвођачи су циљана група на коју ће промене имати непосредан утицај. Предложене промене ће имати и посредан утицај на прехранбени сектор, привреду уопште, креаторе политике као и Научно истраживачке организације.

7) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Не постоји важећи документ јавних политика којима би се могла остварити жељена промена.

8) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа? Промену није могуће остварити применом важећих прописа.

9) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (*status quo*).

Уредба о утврђивању Средњорочног програма развоја светодавних послова у пољопривреди за период од 2021. до 2025. године се представља трећу у низу од доношења Законом о обављању саветодавних и стручних послова у области пољопривреде („Службени гласник РС”, број 30/10).

10) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Промене ће довести до унапређења резултата рада Пољопривредних саветодавних и стручних служби, односно допринеће реформи одређених елемената система стварања и трансфера знања.

2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доведе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Предметне промене ће допринети реализацији посебних циљева дефинисаних Средњорочним програм развоја саветодавних послова у пољопривреди за период од 2016. до 2020. године, и то:

(1) повећање конкурентности и одрживости пољопривредних газдинстава и других учесника у руралној економији (Повећање броја корисника саветодавних услуга; Повећање броја спроведених групних саветодавних активности)

(2) Модернизован и иновативан приступ обављању послова ПССС подизање нивоа одрживости и ефикасности рада (Повећање броја пружаоца услуга, Успостављење нових саветодавних модула, Креирање нових образовних модула).

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Општи и посебни циљеви су усклађени са Средњорочним програм развоја саветодавних послова у пољопривреди за период од 2016. до 2020. године, Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014–2024. године и постојећим правним оквиром, као и са приоритетним циљевима Владе РС.

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Показатељи учинка су: број корисника саветодавних услуга; број спроведених групних саветодавних активности; број саветодаваца; број нових саветодавних модула; број нових образовних модула.

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „*status quo*” опција?

За остварење циља разматране су друге опције али у предвиђеном року није било могуће изменити законску легислативу и прилагодити је будућим потребама. Опција „*status quo*” није разматрана због растућих потреба пољопривредних произвођача и приближивања законодавства прописима Европске уније.

2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

Поред регулаторних мера нису идентификоване друге опције за постизање жељених промена пошто се све активности извршавају предодређеним средствима из буџета Републике Србије. Зарад контроле тих трошкова не могу се користити ванрегулаторне мере и опције.

3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Сам циљ и јесте подстицајна мера за развој саветодавних и стручних служби у Републици Србији.

4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

У оквиру разматраних опција нису идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви.

5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

Уредба о утврђивању Средњорочног програма развоја светодавних послова у пољопривреди за период од 2021. до 2025. године предвиђа спровођење едукација и информисање пољопривредних произвођача применом индивидуалних метода рада кроз рад са одабраним, FADN газдинствима (Farm Accountancy Data Network), пољопривредним газдинствима која су обухваћена саветодавним модулом и осталим пољопривредним газдинствима; применом групних метода рада кроз одржавање предавања, радионица, трибина и зимских школа и организовањем посета огледним газдинствима, извођењем демонстрационих огледа, као и кроз рад са задругама, удружењима, асоцијацијама и групама пољопривредних произвођача; применом масовних медија: телевизије, радија, електронских и штампаних медија, као и друштвених мрежа; праћењем, прикупљањем и дисеминацијом података и развојем и применом расположивих комуникационих технологија.

6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Кроз рад ПССС имплементирана је сарадња са индивидуалним произвођачима, удружењима, задругама, јединицама локалне самоуправе, научно-истраживачким организацијама и међународним организацијама. Током израде предлога

прописа спровођен је транспарентан процес консултација са свим заинтересованим странама и циљаним гупама, водећи рачуна да се омогући остваривање њихових интереса. Предлог прописа је донет уз сагласност Стручног савета за саветодавне послове и примењена истраживања у пољопривреди, посебна радна група, коју чине релевантни представници свих заинтересованих страна и циљаних група, образована образована решењем у складу са чл. 20. Закона о обављању саветодавних и стручних послова у области пољопривреде.

7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

Уредба о утврђивању Средњорочног програма развоја саветодавних послова у пољопривреди за период од 2021. до 2025. године представља услов за доношење Уредбе о утврђивању годишњег програма развоја саветодавних послова, чије спровођење се финансира из буџета Републике Србије.

8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Остваривање средњорочних циљева развоја саветодавних послова кроз предложене мере у периоду од 2021. до 2025. године се очекује кроз реализацију Годишњих програмима развоја саветодавних послова у пољопривреди за 2021, 2022, 2023, 2024. и 2025. годину којим се утврђују конкретне активности, обим, рокови и начин њиховог спровођења, извори, распоред и начин коришћења средстава, као и начин контроле спровођења.

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Изабрана опција ће имати одређене ефекте на јавне расходе узимајући у обзир да се за реализацију Годишњих програмима развоја саветодавних послова у пољопривреди за 2021, 2022, 2023, 2024. и 2025. годину издвајају одређена финансијска средства из буџета РС кроз Уредбу о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју.

2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

Финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно је обезбедити у буџету РС.

3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?

Неће бити утицаја на међународне финансијске обавезе

4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

Није предвиђено оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника.

5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

/

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Нема утицаја на расходе других институција.

Кључна питања за анализу економских ефеката

1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Трошкови које ће спровођење Средњерочног програма развоја саветодавних послова у пољопривреди проузроковати се неће повећавати у односу на већ постојеће који постоје за реализацију трансфера знања у пољопривреди и који су за 2020 годину износили 526 милиона динара а за 2021 годину предвиђени у износу 550 милиона динара.

Користи које ће спровођење Средњерочног програма развоја саветодавних послова у пољопривреди проузроковати огледају се првенствено у повећању продуктивности пољопривредне производње, повећање удела пољопривреде у укупном БДП, позитивног утицаја на животну средину и безбедност хране, смањивање миграционих процеса из руралних у урбана подручја.

2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката. Увођењем нових саветодавних модула и саветодавних активности који имају за циљ едукацију пољопривредних произвођача на теме увођења стандарда и производње безбедно исправних намирница одговориће се на растуће захтеве за безбедним производима на међународним тржиштима. Готово је немогуће бити присутан на тржишту без ознаке квалитета или сигурности на производу. Уколико Република Србија жели равноправно да учествује на тржишту Европске Уније, мора у будућности имати јасну визију увођења стандарда. Имајући у виду да Србија има много већи потенцијал за извоз хране, може се претпоставити да ће будући ниво и брзина развоја извоза, првенствено зависити од конкурентности пољопривреде и прехрамбене индустрије, што свакако укључује сертификацију производа и заштиту географског порекла. Повећање нивоа пољопривредне производње у смислу квантитета и квалитета нужно ће довести до конкурентности домаћих пољопривредних производа и на домаћем и на страном тржишту.

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Изабрана опција нема негативан утицај на услове конкуренције већ пружа могућност свим пољопривредним произвођачима да кроз прихват знања унапреде квантитет и квалитет своје производње.

4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Изабрана опција ће утицати на примену нових технологија, из разлога што је једна од предложених мера и подршка ПССС у креирању и трансферу знања и технологије у пољопривреди, односно промоцији и имплементацији модерних производних пракси, савремених технолошких достигнућа као и иновација у областима које су битне за пољопривреду и рурални развој.

5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

Изабрана опција ће утицати на повећање друштвеног богатства кроз повећање бруто друштвеног производа због повећања квантитета и квалитета пољопривредних производа као резултат повећања нивоа знања. Ово повећање друштвеног богатства ће имати позитивну криву расподеле јер ће бити усмерено на страну по правилу најмаргиналнијег и најсиромашнијег дела друштва који живи у руралним подручјима и бави се пољопривредом.

6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Изабрана опција ће дати могућност за додатно радно ангажовање лиценцираних пољопривредних инжењера. Ради јачања компетентности саветодаваца као пружаоца савета, информација и помоћи пољопривредним произвођачима наставиће се са њиховом континуираном едукацијом, при чему ће се непрестано вршити усклађивање и проширење едукативних и тренинг програма за стицање нових знања, унапређење постојећих знања и стицање саветодавних вештина, Едукативни и тренинг програми за пољопривредне саветодавце укључиће и информације из законодавног оквира Европске уније у делу који се односи на Заједничку пољопривредну политику и рурални развој.

Селекција едукативних програма намењених саветодавцима биће рађена уз поштовање утврђених критеријума и уз посебно уважавање потреба корсника едукација.

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће забрана опција проузроковати грађанима?

Висина и извори средстава за спровођење Средњорочног програма обезбеђује се за сваку годину у буџету Републике Србије, у складу са билансним могућностима буџета Републике Србије, а путем доношења Годишњег програма развоја саветодавних послова у пољопривреди. Средства за реализацију Средњорочног програма развоја обезбеђују се и из донаторских средстава. Корист се огледа кроз унапређење производње, додатне вредности производа, диверзификацију прихода кроз рурални туризам, већу искоришћеност подстицаја како националних тако и из страних фондова. Грађани ће имати корист јер ће им бити понуђени производи који имају већи квалитет, квантитет и безбедност. Прехрамбена сигурност је такође бенефит за грађане и целокупно друштво.

2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

Све популације и националне групе без изузетака су подржане. Негативни утицаји су сведени на минимум ако уопште и постоје.

3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

Становништво руралних средина би имало највећу корист кроз унапређење производње, додатне вредности производа, диверзификацију прихода кроз рурални туризам, већу искоришћеност подстицаја како националних тако и из страних фондова. Положај жена се унапређује кроз подстицаје у удруживању, старим занатима и малој преради. Млади су подржани кроз помоћ у остваривању подстицаја, посебно подстицајних мера за младе, саветима у унапређењу производње и едукацији. Већина становништва који припадају осетљивим групама управо и живи у руралним или пољопривредним подручјима којима је изабраном опцијом и понуђена подршка. Повећање нивоа знања и неформалног образовања довео би у коначном и до уклањању појединих категорија из осетљивих група, кроз финансијску самосталност.

4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр, промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

Кроз обуке, едукације и унапређење пољопривредне производње смањио би се притисак на тржиште рада и створила клима за формирање радних места, останак младих на селу као и упошљавање жена на пословима мале прераде и руралног туризма.

5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр, на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?

Све популације и националне групе без изузетака су подржане. Негативни утицаји су сведени на минимум ако уопште и постоје. Изабрана опција има потпуно равноправан третман за све категорије лица.

6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

Кроз унапређење пољопривредне производње цене пољопривредних производа би биле конкурентније. Производи са доданом вредношћу имају више цене а самим тим и подижу животни стандард произвођача. Кроз промовисање руралног туризма допринело би се диверзификацији прихода на домаћинству. Изабрана опција свакако ће утицати позитивно на животни стандард грађана јер ће поред прехрамбене сигурности имати понуду веће количине пољопривредних производа, бољег квалитета и нужно по повољнијим ценама које би требале бити резултат масовније производње и веће искоришћености пољопривредног потенцијала Србије.

7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

Кроз унапређење производње, додатне вредности производа, диверзификацију прихода кроз рурални туризам, већу искоришћеност подстицаја како националних тако и из страних фондова повећавају се и диверзификују приходи у производњи и подиже стандард и одрживост у производњи пољопривредних произвођача. Изабрана опција ће позитивно утицати на промену социјалне ситуације нарочито у руралним и пољопривредним регијама у којима је по правилу високо учешће припадника осетљивих група становништва (старији од 65 год, незапослени, жене на селу,

необразовани) јер ће услед повећања пољопривредне производње бити отворене могућности за додатна запошљавања и samozapoшљавања, повећање нивоа знања и неформалног образовања као и свест о нужности повећања безбедности хране и заштите животне средине.

8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Економски одржива производња омогућава редовну уплату ПИО, лакши приступ установама система социјалне заштите, здравственог система и систему здравственог осигурања. Изабрана опција ће довести до смањења разлика у квалитету живота руралног и урбаног становништа које подразумева свакако и доступност систему социјалне заштите, здравственог система и система образовања.

Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

1) Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?

Реализацијом предложених мера утицало би се на смањењу утицаја климатских промена на пољопривредну производњу и јачање свести о здрављу биља и производњи здравствено безбедне хране, чиме би се извршио позитиван утицај на животну средину, квалитет воде, ваздуха и земљишта и управљање отпадом.

Кроз едукацију произвођача смањује се количина штетних материја у производњи, економичнија употреба енергената, руковање отпадом, увођење употребе обновљивих извора енергије чиме се чува животна средина, производи безбедна и органска храна, чува квалитет воде, ваздуха и земљишта.

2) Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?

Изабране опције ће имати позитиван утицај на развој одрживе пољопривреде, заштите животне средине и природних екосистема, као и очување биолошке разноликости.

3) Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?

Обуке и савети у производњи исправне, здраве и органске хране директно утичу на здравље људи.

4) Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?

Едукације и обуке пољопривредних произвођача директно смањују ризик по животну средину и здравље људи. Увођење Прогнозно извештајног система ће утицати на смањење употребе хемијских средстава, њихову прецизнију употребу и заштиту усева.

5) Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?

Контрола плодности земљишта директно утиче на заштиту земљишта, очување њгових физичких и хемијских својстава кроз препоруке за ђубрење. Едукације и обавештавање везано за паљење стрњишта доприносе смањењу те лоше праксе и усмеравању произвођача на друге мере обраде земљишта.

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

Нема промена у односу на постојеће стање када су у питању организационе, управљачке или институционалне структуре.

2) Да ли постојећа јавна управа има капацит за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције, и успешно је спроводила изабрану опцију и предходних година.

3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести ?

За реализацију изабране опције није потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа.

4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

Изабрана опција јесте у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика. Пропис се доноси трећи пут за петогодишњи програмски период уз прибављање свих потребних сагласности и уз изјаву о усклађености прописа са прописима Европске уније.

5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?

Изабрана опција нема никакав негативан утицај на владавину права и безбедност.

6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

Изабрана опција нема негативан утицај на одговорност и транспарентност рада јавне управе, напротив кроз реализацију мере се промовише јавно и транспарентно рад Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде кроз трибине, предавања и инфо дане које спровode саветодавци у пољопривреди на терену у раду с пољопривредницима.

7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Ради достизања утврђених циљева кроз предложене мере неопходно је доношење Уредбе о утврђивању годишњег програма развоја саветодавних послова у пољопривреди за сваку годину у периоду од 2021-2025. године, што је регулисано законом чиме је обезбеђено доследно спровођење и одрживост.

Кључна питања за анализу ризика

1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

Уредба о утврђивању Средњорочног програма развоја послодавањих послова у пољопривреди за период од 2021. до 2025. године доноси уз сагласност Стручног савета за саветодавне послове и примењена истраживања у пољопривреди, посебна радна група, коју чине релевантни представници свих заинтересованих страна и циљаних група, образована образована решењем у складу са чл. 20. Закона о обављању саветодавних и стручних послова у области пољопривреде. Доношење Уредбе јесте приоритет за Владу РС јер се доноси по основу Закона о обављању саветодавних послова у области пољопривреде.

2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

Висина и извори средстава за спровођење Средњорочног програма обезбеђује се за сваку годину у буџету Републике Србије, у складу са билансним могућностима буџета Републике Србије, односно лимитима које Министарство финансија буде утврдило за Министарство, а путем доношења годишњег програма. Средства за реализацију Средњорочног програма развоја обезбеђују се и из донаторских средстава.

3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Не постоје посебни ризици за спровођење мере имајући у виду да је систем обављања саветодавних послова у пољопривреди функционалан и да се заснива на Закону и да се спроводи од његовог доношења, тј. од 2010. године.